

**สาเหตุและลักษณะข้อมูลในการปรับงบการเงินย้อนหลัง
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
(กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มธุรกิจการเงิน)**

**FINANCIAL RESTATEMENTS OF THAI LISTED
COMPANIES: REASONS AND DATA ATTRIBUTES
(RESOURCES, TECHNOLOGY, AND FINANCE
INDUSTRIES)**

สุทธิกา รักประสูติ*

Sutika Rukprasoot*

* อาจารย์ประจำ วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

* Lecturer, College Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University

* Email: sutika.ruk@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องสาเหตุและลักษณะข้อมูลในการปรับงบการเงินย้อนหลัง ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับงบการเงินปี พ.ศ. 2557-2558 มุ่งศึกษาเพื่อ 1) ให้ทราบสาเหตุและลักษณะข้อมูลในการปรับงบการเงินย้อนหลัง 2) เปรียบเทียบขนาดและผลประกอบของการปรับงบการเงินจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี และความผิดพลาด 3) วิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่มี การปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาด และ 4) เสนอแนะแนวทางการตรวจสอบสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนฯ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มธุรกิจการเงิน ผลการวิจัยพบว่า “สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุการปรับใช้มาตรฐานบัญชีของบริษัทและจากสาเหตุความผิดพลาดพบในบริษัทขนาดเล็กมากกว่าขนาดใหญ่” และ “บริษัทกลุ่มตัวอย่างที่มีผลประกอบการขาดทุนมีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี และความผิดพลาด มากกว่าบริษัทที่มีผลประกอบการที่มีกำไร” ตลอดจนพบว่า “ลักษณะข้อมูลของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีลักษณะข้อมูลมีลักษณะแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่เกิดจากบริษัทย่อย สำหรับผลการตรวจสอบหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อเสนอแนะแนวทางการตรวจสอบพบว่า กิจกรรมที่มีการเติบโตสูงจะมีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดลดลง ดังนั้นกิจกรรมที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน อาจเป็นสาเหตุที่แท้จริงให้มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดดังกล่าว

คำสำคัญ: การปรับงบการเงินย้อนหลัง การปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาด
ลักษณะข้อมูลที่เกิดจากความผิดพลาด

Abstract

This research studies the reasons and data attributes of Thai companies listed in the Stock Exchange of Thailand during the period of 2014-2015. The purpose of this study is to examine why companies restated their financial statements and the data profile of such companies. A comparison is made between companies that restate due to policy change and error correction in terms of size and profitability. In addition, it analyzes the underlying cause of companies that restate due to error corrections. Further, it provides recommendation to examine the real cause of the error in financial statements in three industries: Resources, Technology, and Finance. The result of this study indicates that smaller firms were found more frequently than larger firms in restatement due to change in accounting standard and error correction. In addition, firms with operating loss were found to have more financial restatement due to change in accounting policy and error correction than firms with operating profit. Also, attributes of data in financial restatement because of correction of error vary with the majority from the subsidiaries. Furthermore, the firms with highergrowth will lessen restatement due to error. Hence, firms with operating loss tend to give rise to restatement owing to error correction.

Keywords: Financial Restatement, Financial Restatement due to Error Correction, Data Attributes of Error Correction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งบการเงินเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการสื่อสารข้อมูลของกิจการต่อผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางการเงินบัญชีจึงต้องมีคุณภาพโดยการนำเสนออย่างถูกต้องตามควร ในปัจจุบัน ผู้ทำบัญชีจัดทำงบการเงินภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีใช้ดุลยพินิจอย่างมืออาชีพ (Professional Judgement) ในการนำเสนอข้อมูลช่วยให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่โปร่งใสและเป็นประโยชน์เพื่อการตัดสินใจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่างบการเงินจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินแต่การใช้ดุลยพินิจดังกล่าวอาจทำให้การรายงานกำไรและการแสดงฐานะทางการเงินของกิจการสูงหรือต่ำเกินไป และนำไปสู่การปรับงบการเงินย้อนหลัง (Financial Restatement) ซึ่ง มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8¹ เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางการเงินบัญชีและข้อผิดพลาด กำหนดให้ “ข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงวดก่อนจะต้องแก้ไขด้วยวิธีปรับย้อนหลังในงบการเงินสำหรับงวดแรกหลังจากค้นพบข้อผิดพลาดดังกล่าว” และ “ให้ใช้วิธีการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังสำหรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่เป็นไปโดยความสมัครใจและกำหนดให้ใช้วิธีการปรับงบการเงินย้อนหลังสำหรับการแก้ไขข้อผิดพลาดในงวดก่อน”

การปรับงบการเงินย้อนหลัง (Financial Restatement) คือการแก้ไขข้อมูลที่ยังรายงานไว้ผิดพลาด หรือข้อมูลซึ่งทำให้ผู้ใช้งบการเงินหลงผิด การปรับงบการเงินย้อนหลังไม่เพียงแต่ปรับปรุงคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนเท่านั้น แต่เพื่อปรับปรุงการกำกับดูแลให้ข้อมูลของตลาดทุนมีคุณภาพมากขึ้น (Zhihua, 2008) อย่างไรก็ตาม การปรับย้อนหลังดังกล่าวอาจจะทำให้กำไรที่รายงานไว้ก่อนหน้านี้ลดลง ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และทำลายความน่าเชื่อถือการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร (Albring, Huang, Pereira and Xu, 2013) แม้ว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังซึ่งมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้ต้องมีการแก้ไขงบการเงินย้อนหลังถ้าหากพบว่ามี การปรับใช้มาตรฐานใหม่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงินบัญชี และการแก้ไขข้อผิดพลาด แต่จากแนวโน้มการแก้ไขงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 2003-2012 ของ Scholz (2014) กลับพบว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังเกิดจากการทุจริต ประมาณ 2% นอกจากนี้ Carrol (2016) พบว่าการจ่ายโบนัสของ CEO มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดโดยการ จึงอาจกล่าวได้ว่าการปรับงบการเงินย้อนหลังอาจเกิดจากการบริหารกำไร (Earnings Management) หรืออาจเป็นแรงจูงใจให้มีการบริหารกำไรซึ่งการรายงานข้อมูลในงบการเงินเป็นเท็จ และการทุจริตในการจัดทำงบการเงินสร้างความเสียหายแก่นักลงทุนจากการพบทวนวรรณกรรมซึ่งพบว่าการปรับงบการเงินย้อนหลังเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น อาจเกิดจากการปรับใช้มาตรฐานฉบับใหม่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงินบัญชี และเกิดจากความผิดพลาดของงบการเงินงวดก่อน ซึ่งความผิดพลาดอาจเกิดจากการขาดระมัดระวังรอบคอบในการจัดทำงบการเงิน หรืออาจเกิดความตั้งใจซึ่งเป็นการทุจริตในการจัดทำงบการเงิน และถ้าหากเกิดจากความตั้งใจทุจริตดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้งบการเงิน

งานวิจัยนี้จึงให้ความสนใจศึกษาสาเหตุและลักษณะข้อมูลในการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทรัพยากรกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มธุรกิจการเงิน เนื่องจากผลการพบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 2003-2012 เกิดจากการทุจริตประมาณ 2% ซึ่งพบมากที่สุด 3 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว

¹ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง นโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางการเงินบัญชีและข้อผิดพลาด. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2558 จาก http://www.fap.or.th/images/column_1450922956/TAS%208-web.pdf

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มธุรกิจการเงิน
2. เพื่อเปรียบเทียบขนาดและผลประกอบของการบริษัทที่ปรับงบการเงินจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี และความผิดพลาด ทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว
3. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดของบริษัทจดทะเบียนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการตรวจสอบสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดของบริษัทจดทะเบียนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว

สมมติฐานการวิจัย

1. สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากการปรับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ของบริษัทขนาดใหญ่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก
2. สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดของบริษัทขนาดเล็กมีมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่
3. บริษัทกลุ่มตัวอย่างที่มีผลประกอบการขาดทุนมีการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทที่มีผลประกอบการที่มีกำไร
4. ลักษณะข้อมูลของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีลักษณะข้อมูลที่แตกต่างกัน
5. การปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กร ขนาดของหนี้สิน ผลประกอบการ และการเติบโตของกิจการ

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่องนโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด มีข้อกำหนดให้มีการปรับปรุงงบการเงินย้อนหลัง เนื่องจาก 1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี และ 2) ความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญ Park (2009) อย่างไรก็ตาม ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น อาจเกิดจากความไม่ตั้งใจ หรืออาจเกิดจากความตั้งใจ (เจตนาทุจริต) ซึ่งถ้าหากเกิดจากการทุจริต จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใช้งบการเงินซึ่ง Scholz (2014) พบว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2003-2012 เกี่ยวข้องกับการทุจริตประมาณ 2% ซึ่งการปรับงบย้อนหลังทั้งหมดตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปีบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดเล็กและไม่สามารถในการทำกำไร ยิ่งกว่านั้น ประมาณ 50% ของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิค่อนข้างมากสอดคล้องกับ Anderson and Yohn (2002) ซึ่งพบว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังเป็นสัญญาณที่ชัดเจนว่าการเงินปีก่อนของบริษัทไม่มีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ Albring, Huang, Pereira and Xu (2013) พบว่า องค์กรกระทำการปรับงบการเงินย้อนหลังเพื่อทุจริตในการรายงานมากกว่าเพื่อการแก้ไขรายการให้ถูกต้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังเกิดจากหลายสาเหตุได้แก่

1. เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ฉบับใหม่
2. เพื่อทำตามข้อกำหนดให้มีการปรับปรุงย้อนหลังตาม มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 ซึ่งกำหนดให้มีการปรับปรุงเนื่องจาก

2.1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงิน

2.2 ข้อผิดพลาด

จากข้อสรุปดังกล่าวนำมาซึ่งซึ่งสมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 1-3 ดังนี้

สมมติฐาน ข้อ 1 สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากการปรับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ของบริษัทขนาดใหญ่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก

สมมติฐาน ข้อ 2 สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดของบริษัทขนาดเล็กมีการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทใหญ่

สมมติฐาน ข้อ 3 บริษัทกลุ่มตัวอย่างที่มีผลประกอบการขาดทุนมีการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทที่มีผลประกอบการที่มีกำไร

ลักษณะข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลัง

Palmrose and Scholz (2000) พบว่า มีการปรับงบการเงินย้อนหลังเชิงเศรษฐกิจมากกว่าเชิงเทคนิคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับงบการเงินย้อนหลังพบมากที่สุดในการปรับเกี่ยวกับรายได้หลักของกิจการซึ่งการปรับงบการเงินย้อนหลังใช้วิธีการทุจริต ความมีสาระสำคัญ การล้มละลาย การเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน และปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นกับราคาของหลักทรัพย์อย่างใดก็ตาม Palmrose and Scholz (2000) ไม่ได้ศึกษาว่าประเด็นทางการบัญชีที่เกิดขึ้นเกิดจากความผิดพลาดอย่างตั้งใจหรือไม่ตั้งใจของผู้บริหาร ในขณะที่ Scholz (2014) พบว่า ลักษณะข้อมูลที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังมากที่สุดคือค่าใช้จ่าย (50%) รองลงมาคือหนี้สินและตราสารอนุพันธ์ (23%) และอันดับที่ 3 คือ รายได้ (13%)

จากการทบทวนลักษณะข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลังจึงนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า ลักษณะข้อมูลในการปรับงบการเงินย้อนหลังประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับภาษี กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมการจัดหาเงิน

จากการทบทวนวรรณกรรมนำมาสู่สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า

สมมติฐาน ข้อ 4 ลักษณะข้อมูลของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีลักษณะข้อมูลมีลักษณะแตกต่างกัน

การพัฒนาแบบจำลองงานวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อตรวจสอบและระบุสาเหตุที่แท้จริงการปรับงบการเงินย้อนหลังพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีการติดตามผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพของงบการเงินจะลดปัญหาทางการเงิน หรือการปรับงบการเงินย้อนหลังซึ่ง Raghunandan and Rama (2007) กล่าวว่า การติดตามผลของคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร (Firm size) ซึ่งองค์กรที่มีขนาดใหญ่ มีโอกาสที่จะพบกับประเด็นปัญหาต่างๆทางการบัญชีที่ซับซ้อนมากกว่า องค์กรขนาดใหญ่จึงมีโอกาที่จะเกิดความผิดพลาดมากกว่า งานวิจัยนี้จึงกำหนดให้กิจการที่มีขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์กับการปรับงบการเงินย้อนหลังโดยกำหนดให้ตัววัดที่ใช้แทนองค์กรขนาดใหญ่คือ Market Value

นอกจากนี้ Dechow, Ge, Larson and Sloan (2011) กล่าวว่า ถ้าองค์กรต้องจัดหาเงิน (Financing) การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่ขัดต่อข้อเท็จจริงจะมีเพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่ากิจการที่มีหนี้สินสูง จะยิ่งมีความพยายามที่จะรักษาระดับเงื่อนไขหนี้สิน (Debt Covenant) จึงมีโอกาที่จะรายงานงบการเงินขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญ งานวิจัยนี้จึงกำหนดให้ขนาดหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับการปรับงบการเงินย้อนหลังโดยกำหนดขนาดหนี้สิน/สินทรัพย์รวม (Leverage/Total Asset) ขององค์กรไว้ในตัวแบบงานวิจัยนี้

ยิ่งกว่านั้น การรายงานงบการเงินขัดต่อข้อเท็จจริง หรือความผิดพลาดต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นมี โอกาสที่จะเกิดขึ้นในกิจการที่มีผลการดำเนินงานไม่ดี หรือขาดทุน Scholz (2014) พบว่า ประมาณ 50% ของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิค่อนข้างมากงานวิจัยนี้เชื่อว่าบริษัท ที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนย่อมส่งผลให้เกิดการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทที่มีผลกำไรจากการดำเนินงานโดยแทนผลการดำเนินงานขาดทุน (Loss) เป็น 1 และผลกำไร (Profit) เป็น 0

นอกจากนี้ Dechow, Ge, Larson and Sloan (2011) พบว่า บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริง จะมี อัตราส่วนราคาต่อกำไร (Price Earnings Ratio) และราคาตลาดต่อหุ้น/ราคาตามบัญชีต่อหุ้น (Market to Book Ratios) สูงมากผิดปกติ งานวิจัยนี้จึงเชื่อว่า บริษัทที่มีการเติบโตเร็วย่อมส่งผลให้เกิดการปรับ งบการเงินย้อนหลังมากกว่า โดยใช้ (Market to Book Ratio) เป็นตัวแทนของความเติบโตของบริษัท

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทมี ความสัมพันธ์กับ ขนาดขององค์กร (Market value) ระดับหนี้สิน (Leverage) ผลการดำเนินงานขาดทุน (Loss) และการเติบโตขององค์กร (Market to Book Ratio) ซึ่งแสดงในแบบจำลองงานวิจัยได้ดังนี้

$$\text{Restatement amount} = \beta_0 + \beta_1(\text{Market value}) + \beta_2(\text{Leverage}) + \beta_3(\text{Loss}) + \beta_4(\text{Market to book ratio})$$

โดยที่

Restatement Amount	= จำนวนเงินที่มีการปรับแก้ย้อนหลัง
Market Value	= ขนาดขององค์กร
Leverage	= ขนาดของหนี้สิน (สินทรัพย์ / หนี้สินรวม)
Loss	= ผลประกอบการแทนผลขาดทุนด้วย 1 และผลกำไรแทนด้วย 0
Market to Book Ratio	= การเติบโตของกิจการ

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวเพื่อตรวจสอบสาเหตุที่แท้จริงของการปรับงบการเงิน ย้อนหลังนำมาสู่สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 ที่ว่า

สมมติฐานข้อ 5 การปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีความสัมพันธ์กับ ขนาดขององค์กร ขนาดของหนี้สิน ผลประกอบการ และการเติบโตของกิจการ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาสาเหตุและลักษณะรายการที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนใน กลุ่มอุตสาหกรรมที่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว ได้แก่ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มธุรกิจ การเงิน บริษัทประชากรประกอบด้วย 1) กลุ่มทรัพยากร 39 บริษัท 2) กลุ่มเทคโนโลยี 41 บริษัท และ 3) กลุ่มธุรกิจการเงิน 59 บริษัท รวมบริษัทประชากร ทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 139 บริษัท² และ ใช้เกณฑ์ในการจัดอันดับขนาดของบริษัทตามเกณฑ์ของ FTSE SET³ ซึ่งดัชนี FTSE SET เกิดขึ้นภายใต้ ความร่วมมือระหว่างตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ FTSE Group โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับ ดัชนีของตลาดหุ้นไทย โดยมีสูตรการคำนวณที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล และสอดคล้องกับความต้องการ

² ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). ข้อมูลบริษัทจดทะเบียน, สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.set.or.th/set/commonlookup.do>

³ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). FSTHL: FTSE SET Large Cap. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2559, จาก <http://marketdata.set.or.th/mkt/ftsequotation.do?indexID=FSTHL&language=th&country=TH>

ของผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศจากการจัดแบ่งขนาดบริษัทเล็กและขนาดใหญ่ตามดัชนีชี้วัดขนาดตลาดของ FTSE SET พบว่า บริษัทประชากรทั้ง 139 บริษัทของงานวิจัยนี้ ปรับงบการเงินย้อนหลังงบการเงินปี 2557-2558 เป็นบริษัทกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 บริษัท จำแนกเป็นบริษัทขนาดเล็ก 33 บริษัท (73%) และบริษัทขนาดใหญ่ 12 บริษัท (27%)

เครื่องมือในการวิจัย

งานวิจัยนี้มีเครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภทคือ บัตรตรวจสอบรายการ และ ตัวแบบจำลองงานวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1) ตรวจสอบบริษัทที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังโดยการค้นหาสาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลัง จำแนกสาเหตุเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) การปรับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ 2) การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี 3) ความผิดพลาด

2) ตรวจสอบขนาดและผลประกอบการของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดในจากสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีและความผิดพลาด

3) การค้นหาลักษณะข้อมูลที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาด โดยจำแนกลักษณะข้อมูลเป็น 3 กลุ่มคือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย และ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับภาษี การลงทุน การจัดหาเงินและอื่นๆ

4) นำข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจาก ความผิดพลาด มาทดสอบการตัวแบบจำลองงานวิจัย (Model) เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังโดยใช้ Regression Model

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Analysis) โดยการตรวจสอบข้อมูลจากการเปิดเผยข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรม เกี่ยวกับสาเหตุและลักษณะข้อมูลในการปรับงบการเงินย้อนหลัง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและลักษณะของการแก้ไขงบการเงิน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผลในรูปของวงกลม ร้อยละจำแนกตามอุตสาหกรรมขนาดกิจการ และผลประกอบการ

2) พัฒนาตัวแบบจำลองงานวิจัย (Model Development) เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังโดยใช้ Regression Model

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้ตามวัตถุประสงค์งานวิจัย 4 ข้อตามลำดับดังนี้

1) ผลการศึกษาสาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังพบว่า สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังมากที่สุดในงบการเงินปี 2557-2558 คือสาเหตุจากการปรับใช้มาตรฐานฉบับใหม่ รองลงมาเกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีเมื่อศึกษาสาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังเฉพาะงบการเงินปี 2558 จำแนกตามขนาดของบริษัทพบว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทกลุ่มตัวอย่างพบมากที่สุดในบริษัทขนาดเล็กมากกว่าขนาดใหญ่ ซึ่งในกลุ่มขนาดเล็กพบมากที่สุดในสาเหตุการปรับใช้มาตรฐานฉบับใหม่ (45%) รองลงมาเกิดจากความผิดพลาด (18%) และสาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังน้อยที่สุดเกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี (9%) จะเห็นว่าสาเหตุจากความผิดพลาดสูงขึ้นในงบการเงินปี 2558 ซึ่งเกิดขึ้นในบริษัทขนาดเล็ก สำหรับบริษัทกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พบสาเหตุการปรับใช้มาตรฐานใหม่มากที่สุด (23%) รองลงมาเกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี (13%) ซึ่งสาเหตุดังกล่าวคล้ายกับบริษัทขนาดเล็ก ซึ่งไม่พบการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุจากความผิดพลาดในบริษัทกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่

ตารางที่ 1 แสดงสาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังจำแนกตามขนาดของบริษัทสำหรับการเงินปี 2558

ขนาด/สาเหตุ การปรับงบการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรม	บริษัทขนาดเล็ก			บริษัทขนาดใหญ่		
	การปรับใช้ มาตรฐาน ใหม่	การ เปลี่ยนแปลง นโยบาย บัญชี	ความ ผิด พลาด	การปรับใช้ มาตรฐาน ใหม่	การเปลี่ยน แปลง นโยบาย บัญชี	ความผิด พลาด
ทรัพยากร	3 (13%)	2 (9%)	1 (5%)	2 (9%)	1 (5%)	-
เทคโนโลยี	2 (9%)	-	2 (9%)	1 (5%)	1 (5%)	-
ธุรกิจการเงิน	5 (23%)		1 (5%)	2 (9%)	1 (5%)	-
รวมแต่ละสาเหตุ	10 (45%)	2 (9%)	4 (18%)	5 (23%)	3 (13%)	-
รวมแต่ละขนาด	16 (64%)			8 (36%)		
รวม	24 (100%)					

2) ผลการศึกษาขนาดและผลประกอบของการบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังซึ่งเกิดจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี และความผิดพลาด ในงบการเงินปี 2558 บริษัทปรับงบการเงินย้อนหลังส่วนใหญ่ เป็นบริษัทที่มีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน (5/9 บริษัท) ซึ่งอาจจะเป็นผลขาดทุนในปีปัจจุบันหรือผลขาดทุนย้อนหลัง และพบว่าบริษัทขนาดใหญ่ที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนมีสัดส่วนการปรับย้อนหลังมากกว่าบริษัทที่มีกำไร (2/3 บริษัท) ในขณะที่การปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทขนาดเล็กที่มีผลขาดทุนจะมีสัดส่วนเท่ากับบริษัทที่มีผลกำไรจากการดำเนินงาน (3/6 บริษัท)

ตารางที่ 2 แสดงขนาดและผลประกอบการของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังงบการเงินปี 2558 จากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีและความผิดพลาด

กลุ่ม อุตสาหกรรม	ผลประกอบการ (ผลกำไร แทนค่าด้วย 1 / ผลขาดทุนแทนค่าด้วย 0)									
	บริษัทขนาดเล็ก/ ปีงบการเงิน					บริษัทขนาดใหญ่/ปีงบการเงิน				
	บริษัท	2555	2556	2557	2558	บริษัท	2555	2556	2557	2558
ทรัพยากร	ก	1	1	1	1	ช	1	1	1	0
	ข	1	1	1	1	-	-	-	-	-
	ค	0	0	0	0	-	-	-	-	-
เทคโนโลยี	ง	1	1	0	1	ช	0	0	1	1
	จ	1	1	0	1	-	-	-	-	-
ธุรกิจการเงิน	ฉ	1	1	1	1	ฉ	1	1	1	1
รวม	6 บริษัท					3 บริษัท				

3) ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดจำแนกลักษณะการแก้ไขข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดใน 3 กลุ่มคือ 1) ลักษณะข้อมูลกลุ่มรายได้ ได้แก่ การบันทึกรายได้จากการให้บริการของบริษัทย่อยกำไร (ขาดทุน) จากการร่วมค้าที่รับรู้ตามวิธีส่วนได้เสียสูงไป ฯลฯ 2) ลักษณะข้อมูลกลุ่มค่าใช้จ่าย ได้แก่ การบันทึกค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมของบริษัทย่อยผิดพลาดการบันทึกค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานของบริษัทย่อยผิดพลาดบริษัทย่อย

บันทึกค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายต่อไป และ 3) ลักษณะข้อมูลกลุ่มภาษี การลงทุน การจัดหาเงิน และอื่นๆได้แก่ สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีปรับปรุงภาษีเงินได้ของปี ก่อนๆที่คำนวณไว้ต่ำไปฯลฯจากลักษณะข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลังสาเหตุจากความผิดพลาดพบว่าส่วนใหญ่ความผิดพลาดลักษณะข้อมูลของรายได้และค่าใช้จ่ายเกิดจากบริษัทย่อย

4) ผลจากการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังบริษัทตัวอย่างพบว่า มีการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลประกอบการ และมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับการเติบโตของกิจการดังตารางแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
	การปรับงบการเงินย้อนหลัง Beta Coefficients
ผลประกอบการ	.633
การเติบโตของกิจการ	-.817
Adjusted R Square = .220Sig = .510	

ผลจากความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ผลกำไรจากการดำเนินงานส่งผลต่อการเติบโตของกิจการ และกิจการที่มีการเติบโตสูงจะมีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดลดลง จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจกล่าวได้สาเหตุให้มีการปรับงบการเงินย้อนหลังสาเหตุจากความผิดพลาดเกิดจากผลการดำเนินงานขาดทุนย้อนหลังและขาดทุนในปัจจุบันของกิจการ นอกจากนี้ยังพบความผิดพลาดส่วนใหญ่เกิดจากบริษัทย่อย

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเสนอแนะแนวทางในการตรวจสอบหาสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดได้ว่า แนวทางการตรวจสอบความให้ความสำคัญกับการตรวจสอบบัญชีของบริษัทย่อย และควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในของบริษัทย่อยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจการที่ประสบผลขาดทุนทั้งในปัจจุบันและย้อนหลัง

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากการปรับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ของบริษัทขนาดใหญ่มีการปรับมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก” ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุการปรับใช้มาตรฐานบัญชีของบริษัทขนาดเล็กมากกว่าขนาดใหญ่ ซึ่ง **ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย**ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากในบริบทของประเทศไทย บริษัทขนาดเล็กมีความพยายามที่จะปรับใช้มาตรฐานใหม่มากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ เพื่อต้องการให้นักลงทุนรับรู้ถึงแม้ว่าจะเป็นบริษัทขนาดเล็กแต่ข้อมูลของบริษัทมีคุณภาพมากกว่า

สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดของบริษัทขนาดเล็กมีมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่” ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการปรับงบการเงินย้อนหลังที่เกิดจากความผิดพลาดของบริษัทขนาดเล็กมีมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ซึ่ง **สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย**ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากระบบการควบคุมภายในของบริษัทขนาดเล็กมีความบกพร่องมากกว่า ซึ่ง Wang (2013) พบว่า บริษัทที่มีจุดอ่อนการควบคุมภายในระดับบริษัทอย่างมีสาระสำคัญมีโอกาสที่จะได้รับการปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่า

สมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “บริษัทกลุ่มตัวอย่างที่มีผลประกอบการขาดทุนมีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี และความผิดพลาด มากกว่าบริษัทที่มีผลประกอบการที่มีกำไร” ผลการวิจัยพบว่า บริษัทกลุ่มตัวอย่างที่มีผลประกอบการมีขาดทุนปรับงบการเงินย้อนหลังมากกว่าบริษัทที่มีผลประกอบการที่มีผลกำไร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยที่กำหนดไว้ แม้ว่าผลการตรวจสอบพบว่าปีที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจะมีผลกำไรจากการดำเนินงาน แต่พบว่า บริษัทดังกล่าวมีผลขาดทุนจากการดำเนินงานของปีก่อนๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทไม่ได้เกิดจากผลขาดทุนจากปีปัจจุบันเท่านั้นแต่อาจเกิดจากผลขาดทุนจากปีก่อนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Scholz (2014) พบว่า ประมาณ 50% ของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิค่อนข้างมาก

สมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า “ลักษณะข้อมูลของบริษัทที่ปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีลักษณะข้อมูลมีลักษณะแตกต่างกัน” ผลการวิจัยพบว่า บริษัทกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะข้อมูลของบริษัทที่เกิดจากความผิดพลาดของบริษัทที่มีลักษณะข้อมูลมีลักษณะที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยที่กำหนดไว้ซึ่งพบว่า ลักษณะข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลังพบมากที่สุดในการปรับเกี่ยวกับรายได้หลักของกิจการ (Palmrose and Scholz, 2000) ในขณะที่ Scholz (2014) พบว่า ลักษณะข้อมูลที่มีการปรับย้อนหลังมากที่สุดคือค่าใช้จ่าย รองลงมาคือหนี้สินและตราสารอนุพันธ์และอันดับที่ 3 คือ รายได้

สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “การปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กร ขนาดของหนี้สิน ผลประกอบการ และการเติบโตของกิจการ” สามารถจำแนกความสัมพันธ์ดังกล่าวได้เป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มที่พบว่า ปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ขนาดของหนี้สิน และผลประกอบการกล่าวคือ 1) การปรับงบการเงินย้อนหลังมีความสัมพันธ์กับขนาดหนี้สิน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และ 2) การปรับงบการเงินย้อนหลังมีความสัมพันธ์กับผลประกอบการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย

2. กลุ่มที่พบว่ามีความสัมพันธ์กันทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ ขนาดขององค์กร และการเติบโตของกิจการกล่าวคือ 1) การปรับงบการเงินย้อนหลังมีความสัมพันธ์กันทิศทางตรงกันข้ามกับขนาดขององค์กร ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย และ 2) การปรับงบการเงินย้อนหลังมีความสัมพันธ์กันทิศทางตรงกันข้ามกับการเติบโตของกิจการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย

จากความสัมพันธ์ทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า เมื่อกิจการมีผลกำไรจากการดำเนินงานย่อมส่งผลต่อการเติบโตของกิจการ และเมื่อกิจการมีการเติบโตสูงกิจการก็มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดลดลง ซึ่งกิจการที่มีการเติบโตสูงอาจมีระบบการกำกับดูแลที่ดี ไม่มีจุดอ่อนเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของกิจการอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีตที่พบว่า กิจการที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาด ส่วนใหญ่เกิดจากผลการดำเนินงานที่ขาดทุน และอาจจะมีจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายในซึ่ง Raghunandan and Rama (2007) กล่าวว่า การติดตามผลของคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร (Firm size) ซึ่งองค์กรที่มีขนาดใหญ่ มีโอกาสที่จะพบกับประเด็นปัญหาต่างๆทางบัญชีที่ซับซ้อนมากกว่า อย่างไรก็ตามแม้ว่าองค์กรขนาดใหญ่จะมีโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดมากกว่าแต่หากมีระบบการควบคุมภายในที่ดีย่อมลดความผิดพลาดทางบัญชีและการปรับงบการเงินย้อนหลังอาจลดลง

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาสาเหตุและลักษณะของข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มธุรกิจการเงิน รวมบริษัทประชากร จำนวน 139 บริษัทพบว่า งบการเงินปี 2557 มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจำนวน 31 บริษัท และลดลงในงบการเงินปี 2558 เพียงจำนวน 24 บริษัท ซึ่งการปรับงบการเงิน

ย้อนหลังในงบการเงินปี 2558 เกิดจากสาเหตุการปรับใช้มาตรฐานใหม่ จำนวน 15 บริษัท สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี 5 บริษัท และสาเหตุจากความผิดพลาด 4 บริษัท และจากข้อพบจากการปรับงบการเงินจากสาเหตุความผิดพลาดดังกล่าวพบในบริษัทขนาดเล็กเท่านั้นที่มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาด และส่วนใหญ่บริษัทดังกล่าวมีผลการดำเนินงานขาดทุนอย่างไรก็ตาม สาเหตุความผิดพลาดที่ค้นพบส่วนใหญ่มาจากบริษัทย่อย งานวิจัยนี้จึงเสนอแนะแนวทางในการตรวจสอบหาสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดได้ว่าแนวทางการตรวจสอบความให้ความสำคัญกับกิจการที่ประสบผลขาดทุนทั้งในปีปัจจุบันและย้อนหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจสอบบัญชีของบริษัทย่อย และขอเสนอแนะแนวทางการตรวจสอบต่อฝ่ายต่างๆในลำดับถัดไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่พบและการนำผลการวิจัยไปใช้ จากข้อค้นพบการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดเกิดขึ้นในบริษัทขนาดเล็กเพียง 4 บริษัทเท่านั้น และเหตุความผิดพลาดที่ค้นพบส่วนใหญ่มาจากบริษัทย่อย งานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะต่อฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

- 1) ผู้สอบบัญชี ใช้เป็นข้อมูลขั้นต้นในการให้ความสำคัญกับการตรวจสอบบัญชีของบริษัทย่อย
- 2) ผู้ตรวจสอบภายใน ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการตรวจสอบ และควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในของบริษัทย่อยมากขึ้น
- 3) หน่วยงานภาครัฐ กรมสรรพากรใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบลักษณะข้อมูลในการรายงานทางการเงินของบริษัทย่อยมากขึ้น เนื่องจากความผิดพลาดดังกล่าวอาจส่งผลให้มีการเสียภาษีผิดพลาด
- 4) คณะกรรมการตรวจสอบ ใช้เป็นข้อมูลในการให้ความสำคัญกับลักษณะข้อมูลในการรายงานทางการเงินของบริษัทย่อยมากขึ้น
- 5) ผู้ถือหุ้น-นักลงทุน ใช้เป็นข้อมูลขั้นต้นในการพิจารณาตัดสินใจ และให้ความสำคัญกับการสอดส่องดูแลองค์กรที่ลงทุนในบริษัทย่อยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะโครงการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาสาเหตุและลักษณะของข้อมูลการปรับงบการเงินย้อนหลังของบริษัทจดทะเบียนของบริษัทกลุ่มตัวอย่างในงบการเงินปี 2558 พบว่า เกิดจากสาเหตุการปรับใช้มาตรฐานใหม่ จำนวน 15 บริษัท สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี 5 บริษัท และสาเหตุจากความผิดพลาด 4 บริษัท ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าว งานวิจัยในอนาคตควรจะมีการตรวจสอบว่า นักลงทุนตอบสนองต่อการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุ ทั้ง 3 แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ข้อจำกัดของงานวิจัย

จากการศึกษา พบว่า ในปี 2558 มีการปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดเป็นบริษัทขนาดเล็ก จำนวนเพียง 4 บริษัท ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้การหาสาเหตุที่แท้จริงในการปรับงบการเงินย้อนหลังจากความผิดพลาดจากกลุ่มตัวอย่างที่น้อยเกินไปในการ ใช้ Regression Model อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีทางเลือก 2 ทางคือ 1) ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ เพื่อลดตัวแปรอิสระลงและใช้ Regression Model และ 2) ใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ละคู่ อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของงานวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลจากงบการเงินโดยเฉพาะนักลงทุนได้รับประโยชน์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การปรับงบการเงินย้อนหลังจากสาเหตุความผิดพลาดมีน้อยมาก ย่อมแสดงให้เห็นความรับผิดชอบของผู้บริหารสูงสุดทางการเงินของบริษัทและความรับผิดชอบต่อผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ แสดงให้เห็นการสร้าง ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่มีต่อบริษัทและผู้สอบบัญชีในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บรรณานุกรม

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). ข้อมูลบริษัทจดทะเบียน, สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.set.or.th/set/commonslookup.do>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). FSTHL: FTSE SET Large Cap. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2559, จาก <http://marketdata.set.or.th/mkt/ftsequotation.do?indexID=FSTHL&language=th&country=TH>
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง นโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางการบัญชีและข้อผิดพลาด. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2558 จาก http://www.fap.or.th/images/column_1450922956/TAS%208-web.pdf
- Albring, S. M., Huang, S. X., Pereira, R., & Xu, X. (2013). The effects of accounting restatements on firm growth. *Journal of Accounting and Public Policy*, 32(5), 357-376.
- Anderson, K. L., & Yohn, T. L. (2002). The effect of 10K restatements on firm value, information asymmetries, and investors' reliance on earnings. *Information Asymmetries, and Investors' Reliance on Earnings* (September 2002).
- Carrol, A., & Laing, G. (2016). Manipulation of earnings through correction of prior period errors (AASB108): An empirical test. *e-Journal of Social & Behavioural Research in Business*, 7(1), 16.
- Dechow, P. M., Ge, W., Larson, C. R., & Sloan, R. G. (2011). Predicting Material Accounting Misstatements. *Contemporary Accounting Research*, 28(1), 17-82.
- Palmrose, Z. V., & Scholz, S. (2000). Restated financial statements and auditor litigation. *Available at SSRN 248455*.
- Park, J. J. (2009). Assessing the materiality of financial misstatements. *Journal of Corporation Law*, 34, 513.
- Raghunandan, K., & Rama, D. V. (2007). Determinants of audit committee diligence. *Accounting Horizons*, 21(3), 265-279.
- Scholz, S. (2014). Financial Restatement Trends in the United States: 2003-2012. Retrieved August 20, 2016. From <http://www.thecaq.org/docs/reports-and-publications/financial-restatement-trends-in-the-united-states-2003-2012.pdf>
- Wang, Y. F. (2013). Internal control and financial quality: evidence from post-SOX restatement. *Accounting & Taxation*, 5(1), 19-28.
- Zhihua, W. Y. W. (2008). The Theoretical Review of Financial Restatement Research [J]. *Securities Market Herald*, 3, 011